

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΟΟΣΑ ΣΕ 9 ΧΩΡΕΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Πώς να γίνετε πετυχημένοι αγρότες

Το μύθο των μεγάλων εκτάσεων και των επιδοτήσεων ως παραγόντες επιτυχίας μιας αγροτικής εκμετάλλευσης, καταρρίπτει μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης που έγινε σε εννέα χώρες.

Του ΝΙΚΟΥ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ
(filippidis@paragogi.net)

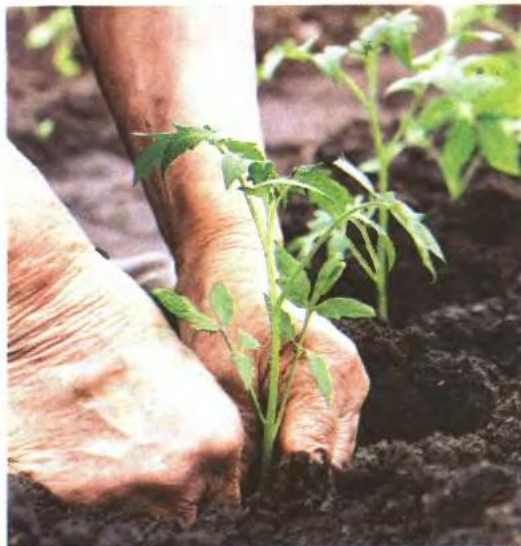
Η μελέτη, που αποτελεί «οδηγό» για όλα τα μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, έρχεται σε μια εποχή που η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει αρκετούς – κυρίως νέους – στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή της χώρας μας. Αξιοπεριέργο είναι ότι παρόμοιο φαινόμενο καταγράφηκε και σε διεθνές επίπεδο την τελευταία τριετία, ακόμα και σε χώρες που οι οικονομίες τους δεν επλήγησαν σοβαρά από την κρίση, όπως είναι η Αυστραλία.

Στη μελέτη του Ο ΟΟΣΑ εξετάσε την ανταγωνιστικότητα του πρωτογενούς τομέα σε εννέα χώρες: Αυστραλία, Βέλγιο, Καναδά, Εσθονία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Βρετανία και ΗΠΑ. Σε κάθε μία χώρα ανέλυσε διεξοδικά τις πιο αποδοτικές και τις λιγότερο ανταγωνιστικές αγροτικές και κτηνοτροφικές μονάδες, ώστε να διαπιστώσει τους παράγοντες που επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα.

Οι 8 παράγοντες

Τα συμπεράσματα της μελέτης σε ό,τι αφορά τα «κλειδιά» της επιτυχίας είναι τα εξής:

1 Έκταση: Οι μεγαλύτερες εκτάσεις δεν εξασφαλίζουν πάντα υψηλή ανταγωνιστικότητα. Η μεγάλη έκταση βοηθά μόνο στην επίτευξη οικονομικών κλίμακων, οι οποίες μπορούν να επιτευχθούν και με άλλους τρόπους, όπως για παράδειγμα ο συνεταιρισμός-συνεργασία μεταξύ των μονάδων, οι επενδύσεις, η τεχνολογία, η επιλογή της σωστής καλλιέργειας κ.λπ. Διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν πολλές περιπτώσεις επιτυχημένων αγροτικών μονάδων με μικρές εκτάσεις. Η επιτυχία τους βασίστηκε στο ότι αντιστάθμισαν το μειονέκτημα της έκτασης με σωστό μάντζιμντ και μάρκετινγκ, αυξάνοντας έτσι το λόγο εσόδων προς έξοδα. Η μελέτη καταρρίπτει το μύθο των μεγάλων εκτάσεων και των επιδοτήσεων ως παράγοντες επιτυχίας. Οι μεγάλες εκτάσεις συνδέονται με υψηλότερη

ανταγωνιστικότητα, εφόσον αυτές εξασφαλίζουν οικονομίες κλίμακων και ικανοποιούν άλλα κριτήρια, όπως η καινοτομία κ.λπ.

2 Επιδότησεις: Οι πολλές και οι μεγάλες επιδοτήσεις δεν συνδέθηκαν σε καμία από τις εννέα χώρες που εξετάστηκαν με υψηλές επιδόσεις. Γενικά, οι λιγότερο ανταγωνιστικές μονάδες ελάμβαναν περισσότερες επιδοτήσεις κατά 20% απ' ό,τι οι πιο παραγωγικές. Το ποσοστό αυτό στις ΗΠΑ ήταν 50%. Αυτό συμβαίνει, ίσως, διότι οι επι-

δοτήσεις σε πολλές χώρες κατευθύνονται απ' ευθείας στις λιγότερο παραγωγικές μονάδες, όπως συμβαίνει στην Αυστραλία. Επίσης, στην Ευρώπη οι μεγαλύτερες εκτάσεις εμφανίζουν μικρότερη αποδοτικότητα από τις μικρότερες που λαμβάνουν λιγότερες επιδοτήσεις.

3 Ηλικία: Η μέση ηλικία των αγροτών στις χώρες που εξετάστηκαν κυμαίνεται μεταξύ 46,3 ετών στο Βέλγιο και 55,6 ετών στην Αυστραλία. Οι πιο ανταγωνιστικές επιχειρήσεις του πρωτογενούς τομέα

ήταν αυτές που είχαν μικρότερο μέσο όρο ηλικίας.

4 Επενδύσεις: Οι χώρες και οι επιχειρήσεις που εμφανίζουν τις υψηλότερες επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό και στην καινοτομία είναι και οι πιο ανταγωνιστικές στον πρωτογενή τομέα.

5 Οικολογική παραγωγή - οργανικά προϊόντα: Γενικά, η υιοθέτηση πρακτικών οικολογικής γεωργίας - κτηνοτροφίας και η παραγωγή οργανικών προϊόντων συνδέεται με υψηλότερη ανταγωνιστικότητα. Αυτό, όμως, δεν καταγράφεται στην περίπτωση της Εσθονίας.

6 Εκπαίδευση: Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο –ακόμα κι αν αυτό δεν σχετίζεται άμεσα με την αγροτική παραγωγή ή την κτηνοτροφία– συνδέεται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα του κλάδου.

7 Ποιότητα και μορφολογία εδάφους: Αυτή η παράμετρος είναι προφανής. Ένα φτωχό έδαφος ή εκτάσεις που είναι διασκορπισμένες ανά την επικράτεια και που διακόπτονται από βουνά, αποτελούν αρνητικούς παράγοντες.

8 Μη αγροτικά εισοδήματα: Οι πιο πετυχημένοι αγρότες είναι όσοι απασχολούνται και ζουν αποκλειστικά από την αγροτική παραγωγή. Χώρες με αγρότες που εμφανίζουν υψηλότερα εισοδήματα από άλλες πηγές –πλην της αγροτικής– έχουν και τη λιγότερο ανταγωνιστική αγροτική παραγωγή.

Το «μυστικό της επιτυχίας» ανά είδος εκμετάλλευσης

Στις εκμεταλλεύσεις δημητριακών

Στην περίπτωση των δημητριακών, η μελέτη εκτιμά ότι το μεγάλο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων συσχετίζεται με υψηλό επίπεδο πληρωμών, νεαρότερη ηλικία του αγρότη και υψηλότερο λόγο χρέους. Το μεγαλύτερο μέρος των εκμεταλλεύσεων που μελετήθηκαν ήταν μεγάλες και πετύχανον οικονομίες κλίμακων. Ο δεύτερος πιο σημαντικός παράγοντας της υψηλής απόδοσης είναι το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης να βρίσκεται σε μειονεκτική περιοχή και να ακολουθούνται οι πρακτικές της βιολογικής γεωργίας. Σύμφωνα με τη μελέτη, η υψηλού επιπέδου εκπαίδευση συνδέεται με ένα μικρό ποσοστό των εκμεταλλεύσεων (13%), γι' αυτό και στον κλάδο υπάρχουν χαμηλού επιπέδου επενδύσεις.

Κτηνοτροφικές μονάδες

Στις μονάδες εκτροφής βοοειδών και αιγοπροβάτων ο ΟΟΣΑ διαπιστώνει ότι το σημαντικά μεγάλο μέγεθος των μονάδων, την υψηλή αξία της παραγωγής και το μεγάλο μέγεθος της εισροής εργασίας. Το μεγάλο μέγεθος περιλαμβάνει και υψηλό επίπεδο πληρωμών, ενώ άλλα χαρακτηριστικά που διαπιστώθηκαν είναι η μεγαλύτερη ηλικία και το υψηλό χρέος.

Γαλακτοκομικά

Στις μονάδες αγελαδοτροφίας τα κύρια χαρακτηριστικά είναι η μεγάλη ηη, το εργατικό κόστος, οι μεγάλες επενδύσεις, αλλά και υψηλή αξία του προϊόντος. Διαπιστώνεται ακόμα ως «κλειδί» για την επιτυχία το υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, η μικρότερη ηλικία και το μικρότερο χρέος.

Φρούτα - λαχανικά

Οι υψηλές αποδόσεις της εκμετάλλευσης φρούτων και λαχανικών συνδέονται με μεγάλες εισροές εργασίας, υψηλή αξία της παραγωγής και υψηλότερο αναλογικά χρέος. Η κατάλληλη σύνθεση της εκμετάλλευσης μεταξύ φρούτων και λαχανικών μπορεί να φέρει μεγαλύτερη μόχλευση της εντόσεως εργασίας, μειώνοντας σημαντικά το κόστος παραγωγής. Ο δεύτερος σημαντικότερος παράγοντας είναι η νεαρή ηλικία του επικεφαλής της εκμετάλλευσης, αλλά και η επιλογή της χρήσης βιολογικών μεθόδων.

